

DE BEWUSTWORDING VAN DE GEEST IN HET TIJDLOZE

5 januari 1957

Goedenavond, vrienden.

Ja, wanneer zo gezegd wordt: de eerste avond van het jaar, dan voel ik mij haast genoodzaakt om mijn beste wensen aan te bieden voor het komende jaar. Dan wil ik dat graag doen in de vorm, die een van onze vrienden al op een andere kring heeft gebruikt, die mij als buitengewoon toepasselijk heeft getroffen:

"Ik wens u allen in de wereld toe, dat de mensen in het komende jaar zo goed zullen zijn, als zij menen in het verleden geweest te zijn."

Wij zijn door ons wezen in staat door te dringen in andere materie dan de uwe en zo een overzicht te gewinnen over verschillende zaken, overzicht dat gedeeltelijk anders, meestal ook uitgebreider is, dan dit voor u te verkrijgen is. Dit houdt echter niet in, dat wij alle dingen weten, of geen fouten meer zouden kunnen maken. Dientengevolge wordt u - ook in dit nieuwe jaar - verzocht om zelfstandig na te denken en zelfstandig te streven naar bewustwording. Wanneer hetgeen wij hier brengen, hiertoe bij mocht dragen, dan zullen wij ons daardoor al rijkelijk beloond achten. Voor deze avond een onderwerp te kiezen is enigszins moeilijk. Aan de ene kant zou je je genoopt voelen te gaan spreken over: "Het Jaar, dat voorbij is gegaan en het Nieuwe Jaar, dat ons te wachten staat". Aan de andere kant: "Wat is eigenlijk een jaar op de eeuwigheid?" Daarom zou ik graag willen spreken over:

DE BEWUSTWORDING VAN DE GEEST IN HET TIJDLOZE

Bewustwording.... Het is een woord, dat heel wat meer inhoud heeft, dan men normalerwijze gelooft. Wanneer ik zeg, dat ik mij bewust word, dan moet ik dus het Zijnde nu ook voor mijzelf reëel ervaren. Dan kunnen wij zelfs nog iets verder gaan. Een bewustwording van de wereld buiten ons is slechts zeer voorwaardelijk mogelijk. Alles, wat wij kennen, zien en waarnemen, dat passeert ons eerst ons eigen denken, ons eigen weten. Eerst daarna wordt het door ons verwerkt als ervaring. Wanneer ik dus spreek over de bewustwording, dan moet ik daarmee wel in de eerste plaats bedoelen: de zelf-realisatie van de ziel. Dat deze wordt uitgedrukt in de geest, is voor ons een wonderbaarlijk en schoon gebeuren. Die bewustwording speelt zich dan toch wel af in een wezen, dat reeds bestaat en een afgerond geheel is.

Nu kunnen wij over die bewustwording, juist nu in het tijdloze, onnoemelijk veel gaan zeggen. Want wanneer iets tijdloos is, dan kun je niet gaan spreken van fasen. Dan kun je allen spreken van gedachten. De gedachten kunnen ook in het tijdloze bestaan. Wanneer onze geest denkt, wanneer ons wezen dus buiten de beperking van een stoffelijke wereld, of een geestelijke sfeer, een gedachte tot zichzelf keert, dan moet wel iets buitengewoons gebeuren. Dat buitengewone ligt m.i. wel in de eerste plaats in het feit, dat elke ontdekking binnen ons eigen wezen, elke gedachte, waarmee het "Ik" zichzelf verder omvat, gelijktijdig een versnelling betekent - zover ik van een versnelling in het tijdloze kan spreken - van het volgende moment van bewustwording.

Als voorbeeld zou ik dit willen zeggen: Er is een bepaalde hoeveelheid water, een bak vol, zeg 10 liter, die druipt naar een andere bak. Het zal altijd 10 liter water blijven. En aangezien er altijd een totaal van 10 liter is, is het onderscheid, dat wij tussen die twee bakken maken - vanuit het standpunt van het water mogelijk, maar kosmisch gezien niet noodzakelijk - uiteindelijk ons enig middel om over een tijd, of over een verloop te spreken. Wanneer ik nu stel, dat dit water ten alle tijde tien liter blijft, maar gelijktijdig, dat het doorsijpelende, a.h.w. het gaatje, waar de eerste druppels door zijn gekomen, steeds verwijdt, dan komen wij op een ogenblik

zover, dat er in plaats van één druppel en dan weer één druppel, meerdere druppels tegelijk en uiteindelijk een straal gaan. Zo moeten wij ons in het tijdloze de bewustwording voorstellen. Niet als een proces, dat gelimiteerd kan worden door tijd, maar als een proces, dat gelimiteerd wordt door de eigen capaciteit en inhoud van het wezen. Hiermee staat in verband de beperking van het "Ik" binnen het Goddelijke.

Binnen de grote kosmos, waarin wij allen bestaan, zijn wij beperkt. Wij kunnen niet verder gaan en onszelf blijven tot een bepaald punt. Ik kan die tien liter water in de zee gooien. Maar dan gaat zij daarin op. En al is zij daarin, wij kunnen haar er nooit meer uithalen. Als u het niet gelooft, probeert u het dan maar. U neemt een litertje leidingwater mee en gaat u even naar de zee, gooi het erin en probeer het eruit te halen. U zult zien, dat het praktisch onmogelijk is. Ook theoretisch zeer moeilijk. Zolang wij onszelf zijn, zijn wij te midden van het Goddelijke beperkt. Deze beperking maakt het ons onmogelijk verder te gaan dan de inhoud, die ons van het eerste ogenblik van de Schepping werd gegeven. Die twee bakken water uit ons voorbeeld kunnen wij nu een naam geven. Zij zijn beide scheidingen, die in ons eigen wezen bestaan. De ene heet "Onbewustzijn" en de andere "Bewustzijn". De grens tussen deze beiden verplaatst zich. Steeds meer wordt ons bewust, steeds minder blijft ons geheim. De enige oplossing, die in dit bewustzijn niet ligt - hoe vreemd het u moge klinken, is de bron van eigen bestaan. Dus het Goddelijke Zelf. Daarom zijn wij afgesneden. Dat Wezen kunnen wij ons eerst volledig realiseren in zijn werkelijke betekenis - en niet alleen in een zuiver persoonlijke - op het ogenblik, dat wij in het Goddelijke opgaan, maar dan is er geen sprake meer van "Ik-heid".

Nu zijn er vele methoden om ook vanuit uw tijdelijke wereld, en uit de onze, ook gedeeltelijk beperkt en gedeeltelijk tijd kennende werelden, te komen tot een ogenblik van tijdloos bewustzijn. Dit op aarde te bereiken lijkt op aarde zo niet moeilijk, dan toch geheel onverwezenlijkbaar. Toch meen ik, dat er een mogelijkheid te vinden is. Zoals Ra Krishna zegt:

"Indien gij uzelf zó beheerst, dat gij uzelf vergeten kunt, uzelf vergetende één zijt met uzelf, zo kent gij een werkelijkheid, die ver boven uw eigen wezen uitgaat. Dan zijt gij u bewust in het tijdloze, in het geheel van uw wezen, dat niet meer in allerhande kleine delen wordt gesplitst."

Helaas is er een beperking bij. Want in een vraag en antwoordenspel van dit oude Hindoeverhaal, wordt dan ook gezegd:

"Maar bedenk wel: uw ogen kunnen slechts erkennen, wat zij zien".

Daarmede wordt bedoeld: zelfs indien je je bewust wordt in het tijdloze voor een kort moment vanuit het stoffelijke, kun je alleen datgene omvatten, wat voor jou te begrijpen is, wat reeds meeklinkt in je huidige bewustzijn.

Een uitbreiding van dat bewustzijn te vinden in een werkelijke en grootse sfeer en stijl is dus alleen mogelijk, indien wij voor onszelf en reeds nu, in ons onmiddellijk bewustzijn en in onze onmiddellijk bewuste wereld - waar die ook zij - streven naar een steeds groter weten, en vooral ook begrijpen. Men kan zeggen: een bloem is zeer door de tijd beperkt. Een eendagsvlieg nog meer. Een ogenblik bestaan zij en het volgende ogenblik zijn zij verdwenen, gestorven, weg uit dit leven. Wanneer wij dit overbrengen in het tijdloze, dan kunnen wij het zo zeggen: De eendagsvlieg is, en is niet. De bloem is, en is niet. Ook de mens is, en is niet. Dan kunnen wij spreken over Maya, over begoocheling, de dwingende krachten van de ondergang misschien. Wij kunnen spreken over het schijnspel der vormwaarden, waarin wij onszelf niet eens realiseren, wie en wat wij zijn. Het is verstandiger om die dingen een ogenblik terzijde te leggen. En voor onszelf dit te zeggen: alles wat ik één ogenblik heb beleefd, heb ervaren en geaccepteerd - dus ook begrepen - in mijzelf, dat is tijdloos in mij.

Wie zo ziet, en zijn eigen beperkte leven, dat hij op aarde dan redelijk overziet, die zal mij dan onmiddellijk zeggen: "Wat heb ik dan eigenlijk veel momenten, die tijdloos zijn". Toen ik jong was herinner ik mij een wolk, of misschien het gezicht van de maan, Sinterklaas achter een boom. Ik herinner mij een verhaaltje, dat mijn moeder mij vertelde en ik herinner mij, hoe ik eens een onderwijzeres stevig op haar nummer heb gezet, zo klein als ik was.

Ik herinner mij... - en dan wordt het een lang verhaal - want je hebt zoveel herinneringen. Al die herinneringen zijn tijdloos. Zij staan buiten de tijd. Zij leven in u en zijn onbepert deel geworden van uw wezen.

Nu gaat het erom, dat wij niet alleen de uiterlijkheid ervan kennen, daar deze met het wisselen der werelden langzaam maar zeker zijn betekenis gaat verliezen. Het wonderbaarlijke is je gevoel te herinneren, dat je had op het ogenblik, dat je een jonge bruid naar het altaar voerde, het ogenblik, dat je je eerste kind in de handen hebt gehouden. De vorm verbleekt, de uiterlijke voorstelling ervan heeft niets te betekenen. In de plaats daarvan dient te komen een waardering van de krachten, die twee polen tot elkaar hebben gestuwd, van de kracht, die juist dit geestelijk bewustzijn als kind bij deze ouders deed belanden.

Dat is de inhoud. En juist deze inhoud moet je trachten te begrijpen en te bewaren. De vorm, ook al blijft zij in ons misschien lang bestaan, ook al is zij gegraveerd in het kosmisch geheugen van het Al, heeft ons in nieuwe werelden uiteindelijk maar heel weinig te zeggen. Maar de inhoud is voor ons een erkennen van banden, die ons mede maken tot een deel van een groot, machtig bestel van krachten, waarbinnen wij een eigen bestemming hebben en een eigen taak, met een eigen vermogen tot handelen, met een eigen capaciteit tot het verbruik van krachten ook. Wij moeten dus achter de uiterlijkheden van het leven doordringen. Dan kan een ééndagsvlieg ons reeds veel zeggen, evenals een bloem. Dan kan de kleinste herinnering ons tot een bron worden van diepe wijsheid, van nieuw en goed begrip. Alle begrip en alle wijsheid, die wij op deze wijze bezitten of vinden - achter de vormen als een intens beleven van onszelf - zijn krachten van bewustzijn, die - zij het misschien druppel na druppel - doorsijpelen, tot in ons geestelijk bewustzijn. Het wordt deel van ons persoonlijk kennen en ervaren van die wonderlijke wereld, die in ons leeft. Een wereld, die oneindig lijkt, of is. Heb je dat bereikt, dan is er geen ogenblik in het gehele bestaan, dat deze waarden je onbewust zullen worden. Dan is er geen ogenblik te midden van alle werelden, alle dingen, dat dit bereikte begrip niet een grote rijkdom voor je zal betekenen.

Ware dit het enige aspect van een bewustwording in het tijdloze, wij zouden ons gelukkig prijzen, dat zoveel dingen in ons behouden blijven en een voortdurend deel van onze Kracht uitmaken. Maar er is meer. Want wat is de kern van ons eigen wezen? Wat is het, dat al deze herinneringen en gedachten draagt? Wat is het, dat ons doet uitgaan te midden van de oneindigheid en zoeken naar een nieuwer bestaan, naar een nieuw weten, naar een nieuw vermogen?

Vrienden, het grote raadsel, dat wij niet ontsluiten kunnen, maar toch erkennen achter sommige waarden van verschijningsvorm, is hetgeen wij het Goddelijke Licht noemen, of de Goddelijke Kracht misschien. Dat is de kern. Noem het Gods Genade, noem het Gods erbarmen. Noem het de band, die vader en kind in de eeuwigheid bindt. De band tussen God, de Vader, de Creator en Zijn kind, Zijn schepsel, door Zijn Wil uit Zijn Wezen voortgekomen. Geef het een naam, zoals u wilt. De naam maakt niets uit. Maar dat Licht, die Kracht is de kern van ons wezen. Dat is de vloeistof, die in ons van vat tot vat sijpelt, zo in ons komende van onbewustzijn tot bewustzijn. Juist deze kracht is het, die wij in en met ons bewustzijn moeten leren vinden. Want hoe sterker het tijdloze in ons wordt, hoe sterker het begrip voor de werkelijke en wezenlijke waarden van het bestaan wordt. Hoe meer de vormen in ons verbleken, hoe meer de wijsheid in plaats van het weten treedt. Hoe dichter wij ook komen bij het Licht. Het Licht nu is onze levende kracht.

In mijn voorbeeld zei ik u: Er komt een ogenblik, dat de opening - oorspronkelijk zo microscopisch klein - die de verbinding is tussen het bewustzijn en het nog zo grote rijk van het onbewuste, zich vergroot en uitbreidt. Er komt een ogenblik, dat de laatste krachten van ons wezen zich als een stortvloed uitgietend, de scheiding van het onbegrip doorbreken en mede worden tot bewustzijn, wijsheid en weten. Dit zal geschieden op het ogenblik, dat wij het Goddelijke Licht leren zien en begrijpen. Onze bewustwording is meer dan alleen maar een realisatie van ons wezen. Het is een ons realiseren wat en van waar wij zijn. Wat zijn wij, wij tijdloze wezens, zwerfende in een Al, dat wij slechts ten dele begrijpen? Wie en wat wij zijn, geketend aan de opeenvolging van gebeurtenissen en toch geboren met het vorstelijke erfrecht der kosmische wijsheid? Wij zijn Goddelijk Licht. Wij zijn Goddelijke Kracht. Wij zijn voortdurend

deel van de grote Eenheid. Hierin zal het antwoord liggen van onze bewustwording in het tijdloze.

Hoe meer wij ons bewust worden van de intensiteit, die in ons wezen en niet buiten ons, als een Goddelijk Licht, als een eeuwig groots en pulserend vermogen der eeuwigheid aanwezig is, hoe zuiverder wij zullen weten, wij druppels, voor een korte wijle gescheiden van de Oceaan der Goddelijke Alkracht. Wij keren terug tot de Oneindigheid, waaruit wij zijn voortgekomen. Daarin zullen wij weten onszelf te zijn op een wijze, die - al zijn wij ook slechts een druppel te midden van een grote Oceaan - nooit teloor zal gaan. Zo zullen wij deel zijn van de grote Kracht van het Goddelijke, die wij misschien eens ook buiten de nauwe beperking van ons persoonlijk bestaan zullen kennen en begrijpen.

Het is niet zonder reden, dat ik deze gedachten op de eerste bijeenkomst van een nieuw jaar uitspreek. De voornemens, die je voor jezelf maakt bij het begin van een nieuw jaar zijn vluchtig. Zij zijn misschien de ogenblikkelijke uiting van een innerlijke realisatie: dit zijn mijn fouten en dat is mijn begeren. Want al deze dingen kunnen wij terug voeren tot een begrip voor en van onszelf. Een deel dus van het ware bewustzijn, dat schuil gaat achter al ons denken en al ons zoeken. Dit bewustzijn nu is tijdloos. Zo wilde ik u een ogenblik het beeld schilderen van een bewustwording buiten alle tijd en ruimte om, zich afspelende binnen uw eigen wezen. Ook nu, op dit ogenblik. De bewustwording, waarvan al uw zoeken, als uw beleven en denken, alle leiding die u ontvangt en alle raad die u verwerft, mede deel uitmaakt.

Ik hoop, dat u - met dit beeld voor ogen - met meer vertrouwen het leven in durft gaan. Niet alleen een vertrouwen gebouwd op een hiernamaals en een oneindigheid, maar een vertrouwen in uzelf. Dus niet omdat gij nu eenmaal zijt, wie gij zijt, maar omdat de kern van uw wezen de Goddelijke Kracht is. Het volledige bewustzijn, daarin ons allen voorbestemd, zal ook in u eens kenbaar gerealiseerd zijn.

Vrienden, ik dank u voor uw aandacht.

NIET HOE LANG MAAR HOE GOED U HEBT GELEefd DOET TER ZAKE

Goedenavond, vrienden.

Wij komen aan het tweede onderwerp nu, dat - naar ik meen - het laatste onderwerp van deze avond is. Na de pauze is er voor u gelegenheid vragen te stellen. U heeft vandaag de keuze van een onderwerp:

NIET HOE LANG MAAR HOE GOED U HEBT GELEefd DOET TER ZAKE

Wanneer iemand heel lang leeft, maar ook heel weinig goed doet, dan is hij net een fles wijn, die zo sterk werd verdund, dat er geen smaak meer aan is. In zo'n geval heeft het leven zijn werkelijke betekenis en inhoud wel enigszins verloren. Het is goed, zo nu en dan, een beetje water bij de wijn te doen, vooral wanneer het je eigen gevoelens betreft. Dat is waar. Maar het is toch niet verstandig je leven zelf te verwateren.

Nu kun je wijn niet onbeperkt indikken, intensifiëren. Dan verliest zij haar waarde en haar aroma. Er blijft uiteindelijk alleen maar een klein kluitje droge stof over, dat allesbehalve smakelijk is, noch lijkt. Maar het leven kun je wel intensifiëren. Wat is uiteindelijk belangrijk in het leven, in het bestaan zoals de mens dat kent? Dat je iets na kunt laten aan de op je volgende geslachten? Dat lijkt mij van weinig belang. Want wat je ook voor de komende geslachten doet, ofwel zij draaien alle betekenis van je leven en werken om, ofwel zij vertellen, dat je alleen maar

een grote opschepper en leugenaar bent geweest. Al je allerbeste bedoelingen trappen zij uiteindelijk toch weer voorzichtig of hard in een hoekje.

Leven voor het nageslacht heeft maar betrekkelijk weinig zin. Elk geslacht zoekt altijd weer zijn wegen. Het bouwt daarbij zeker op hetgeen de ouden reeds gedaan en gemaakt hebben, maar al deze waarden interpreterende op hun eigen wijze. Als u nu rekent, hoe bv. in lichtzinnigheid de afstand voor u op het ogenblik is tussen een pavane, een wals en een boogie-woogie, dan kunt u ongetwijfeld begrijpen, hoe weinig het voor de opvattingen van de geslachten belangrijk kan zijn, hun eigen denken en wezen in het nageslacht uit te zien gedrukt. De continuïteit der dingen maakt ons uiteindelijk zo onbelangrijk, dat wij in het geheel der tijd niet mee tellen. Een heel leven lang hiernaar te streven lijkt mij dus alleen maar aanvaardbaar en goed, wanneer je nu werkelijk niets beters te doen weet.

Wat een mens beter te doen zou hebben dan dat? Ik zou zo zeggen: in elke mens leeft wel zo'n klein beetje een of ander geloof. Je gelooft, dat sommige dingen goed zijn en andere dingen kwaad. Je gelooft, dat je bepaalde dingen moet doen en andere dingen moet laten, Wanneer je het daar bij laat, dan krijg je een verwaterd leven. Net als te sterk gewaterde wijn. Weinig kwaad, weinig goed, weinig betekenis. Maar kun je je realiseren, scherp hierbij onderscheidende, wat volgens jouw weten goed is en wat je absoluut meent te moeten verwerpen vanuit je eigen wezen, dan kun je door voortdurend streven, komen tot een concentratie van het goede. Dan ga je intens leven. Dan zeg je niet : "Nu ja, ik weet het wel. Morgen zal ik wel beginnen met braaf zijn".

U heeft misschien het verhaal wel eens gehoord van die man, die zijn ziel aan de duivel verkocht. Hij was nogal onzeker over het contract. Daarom zei de duivel tegen hem: "Hoor eens, mijn jongen, ik wil je een kans geven. Wanneer jij biecht vóór ik je kom halen, dan ben je alles kwijt, wat ik je heb gegeven, maar je hebt ook je ziel gered". U hoort het wel: deze legende is van katholieke oorsprong. Zij stamt uit het zuiden van Frankrijk. Deze man dan kreeg van de duivel alles, wat hij maar hebben wilde. Zijn wijnstokken droegen als bij niemand anders. Rijkdommen, genot, alles werd hem gegeven. Maar elke avond weer dacht de man aan Joosje Pek en zei zichzelf: "Het wordt toch tijd, dat ik ga biechten. Deze weelde duurt nu al verschillende jaren, dus ik zou binnenkort wel eens dood kunnen gaan". Maar dan keek hij naar zijn boerderij, naar zijn dieren, naar zijn geldkist, naar zijn vrouw en dacht dan: "Maar het is zo prettig. Ik wil die rijkdommen toch nog wel een dagje behouden". Zo kwam hij er elke dag bijna toe te gaan biechten, maar nooit helemaal. Toen de duivel dan ook om zijn ziel kwam, had hij nog niet gebiecht. Hij schrok natuurlijk erg en vroeg met zijn vriendelijkste stem: "Duivel, kun je nog vijf minuten wachten?". Maar de duivel antwoordde: "Het spijt mij, dat gaat niet. Want wanneer ik "ja" zeg, weet ik wel, wat jij gaat doen: biechten".

Dit is natuurlijk maar een verhaaltje. Maar het heeft toch een achtergrond.

De meesten van ons weten heus wel, wat er in hun leven volgens eigen bewustzijn kwaad is. De maatstaven, die wij in het leven aanleggen, kunnen bij verschillende mensen natuurlijk ook heel wel zeer verschillend zijn. Maar wij weten toch heus wel wat goed is, wat wij volgens ons geweten in het leven dienen te doen en te laten. Maar wij zijn dan net als deze boer in het verhaal. Wij zeggen: "Wanneer ik nu werkelijk eens overal voor mijn mening uit zou gaan komen en alleen maar zou doen, wat ik voel te moeten doen en geen kwaad meer zou willen doen, waar kom ik dan terecht? Dan ben ik mijn baantje kwijt. Dan heb ik uiteindelijk als enige rijkdom hoogstens nog een serie dwangbevelen in mijn zak. Dat kan ik toch niet doen? Ik heb mijn verplichtingen tegenover die en tegenover die.." Zo sussen wij onszelf dan in slaap. "Natuurlijk", zo zeggen wij, "er komt een ogenblik, dat wij geheel goed zullen leven en zijn. Maar nu nog niet. Het convenieert nu niet."

Zo gaat het werkelijk. Neem nu nog maar eens een voorbeeld: hoeveel heren zijn er niet, die zichzelf weer zeggen: "Het wordt de hoogste tijd, dat ik eens op ga houden met roken. Nu ja, ik heb nog een paar sigaretten, die zal ik toch maar eerst maar oproken. Het is immers zonde, als zij blijven liggen". Maar als zij dan de laatste sigaret op hebben, vergeten zij hun voornemen en zeggen later: "Hé, hoe dom! Nu heb ik toch weer nieuwe gekocht". En dan raakt het voornemen

voorlopig wel weer in het vergeetboek. Voor de dames al net zo. "Morgen ga ik ophouden met snoepen". Maar als het morgen is, dan zijn zij het vergeten, of doen alsof. Dan is er weer een koekje bij de koffie en een bonbonnetje bij de thee. En als het er even af kan, doen wij in de koffie nog wat slagroom ook. "Het maakt wel dik, maar het is alleen maar voor vandaag en het is toch zo lekker". En morgen hebben wij wel een andere uitvlucht. "Er is nog zoveel in huis", of wij krijgen visite en dan kun je toch niet... Zo gaat het met alle goede voornemens vaak.

Vandaar, dat veel mensen wel lang leven, maar aan ervaringen maar heel weinig uit dat leven halen, dat de moeite waard is. Dergelijke mensen zijn misschien wel altijd aardig tussen de klippen doorgezeild, maar zij hebben voor zichzelf geen enkel ervaring van betekenis opgedaan. Je kunt beter een mens hebben, die intens leeft, onverschillig wat deze goed noemt. Dat kan in verschillende fasen van je bewustwording weer iets anders zijn. Wanneer hij het goede nastreeft met al zijn krachten, zo goed als hij maar vermag, dan zal hij vele en felle ervaringen hebben. Dit betekent dan dus het vastleggen van vele en vaak belangrijke waarden binnen korte tijd in het "Ik". Iemand, die goed leeft - ook al duurt dat leven maar één jaar - gedurende dat leven geestelijk gestreefd heeft naar het goede en dit althans enigszins stoffelijk heeft kunnen verwerkelijken, heeft dus meer aan zijn leven dan iemand, die langer leeft en minder streeft. Ook een baby kan goed zijn en goed streven. Alleen de ouders en volwassenen zien dat nooit. Maar dat is al weer een tweede. De ouders zijn wel vertederd als baby glimlacht, of omdat hij mooie blauwe kijkers heeft. Maar dat die baby al bewust denkt, zij het dan anders dan een volwassene zich voor kan stellen, begrijpen zij niet. De gedachtenprocessen van een baby zijn voor volwassenen zo vreemd, dat zij eerder een hondje, een katje of een vogeltje begrijpen dan een klein menskenkind. Toch kan ook zo'n klein menskenkind op zijn wijze al goed of kwaad zijn. De intensiteit, waarmee je het goede nastreeft volgens je beste weten en het kwade verwerpt, maakt echter later voor u werkelijke betekenis uit van uw leven.

Daarom zou je dit citaat, dat u daar geeft, nog heel rustig iets uit kunnen breiden. Je zou kunnen zeggen: Niet hoe, of waar je leeft, niet wat anderen van jou denken, is van belang, maar alleen de intensiteit, waarmee je hetgeen je goed noemt, hebt nagestreefd. Alleen moet ik daar dan natuurlijk bij stipuleren, dat dat noemen geheel oprecht en uit volle overtuiging gebeurt. Een mens, die probeert omtrent goed en kwaad een pact met zichzelf te sluiten, sluit eigenlijk een pact met de duivel. Wanneer je probeert jezelf te overtuigen, dat je, ofschoon je weet dat je eigenlijk anders en nog beter zou moeten doen, je op het ogenblik daartoe nog niet rijp, of in de gelegenheid bent, dan geef je je over aan de krachten der middelmatigheid.

Ik ken mensen, die echt leiding ontvangen. Maar daarin kennen wij weer drie typen. Ik zou zeggen, dat die typen de wezens omvatten van wat Jezus bedoelt, wanneer Hij zegt: "Velen zijn geroepen, maar weinigen zijn uitverkoren".

Het eerste type krijgt bv. de impuls: "Je moet je stoffelijk gaan beperken en anders gaan leven, want er ligt een geestelijke taak voor je." Dezen zeggen dan: "O, ja. Natuurlijk. Wacht even. Eerst mijn zaken afdoen". Het ogenblik van Licht gaat voorbij en het kostbare, wat hen geboden werd, vinden zij nooit meer terug.

Het tweede type is redelijker. Het zegt: "Een opdracht voor mij? Ik krijg dus leiding. Hoe mooi is dat. Wat moet ik er voor doen". Maar wanneer het op doen aankomt, volbrengen zij slechts ten halve, wat hen wordt gezegd. Dat zijn de goede zielen, die heus wel aan de armen willen geven, wanneer zij als zekerheid voor zichzelf nog een klein spaarbankboekje achter de hand mogen houden. Het zijn die goede zielen, die u met alles willen helpen en alles voor u over hebben, wanneer hun handen naar niet vuil worden. U kent ze misschien wel: de helpers van iedereen, die menen ieders leven te mogen regelen, maar bij sommige verplichtingen daarbij wensen, dat je hier dan toch wel een lijn mag trekken. Zij begrijpen de waarde wel van de leiding, die zij ontvangen, maar zijn door hun innerlijke onzekerheid niet in staat deze te volgen. Wanneer zij er al in slagen het eerste gedeelte van de weg, die getoond wordt te gaan, dan menen zij, wanneer het tweede deel hen wordt getoond: "Alweer wat anders? Nu ga ik toch voorlopig nog even op de oude voet voort". Deze winnen ongetwijfeld iets in het leven. De intensiteit van hun beleven kan soms, maar dan slechts kort, zeer groot zijn.

Neen, geef mij dat derde type maar. Dat derde type is iets, wat u op aarde meestal een zonderling noemt. Ook deze mens ontvangt in zich leiding. Het is een stem, een gevoel, een inspiratie soms, dat ook hen zegt: "Dat is nu je doel". Dan trekken zij zich niets van de gevolgen aan, noch wat anderen ervan zeggen, er achteraan gaan. Je zou dan soms willen zeggen: "Nu, die heeft nu toch zijn richting gevonden, hij gaat op in die wetenschap", óf: "Zij zoekt nu deze realisaties van bewustzijn; nu is het dan toch wel goed." Maar opeens slaan zij om als een blad van een boom. Dan gaan zij een heel andere kant uit. Dan zit de goegemeente te peinzen: "Hoe komt het nu toch, dat die nu ineens daar heen gaat? Nu ja, ik heb altijd wel gezegd, dat er iets niet in orde was met die ijver. Moet je zien: gisteren liepen zij nog hier en nu zitten zij daar alweer." De goegemeente begrijpt het niet. Het pad van een menselijke bewustwording, het menselijke leven is nu eenmaal samengesteld uit veel verschillende gebeurtenissen en ook uit vele verschillende fasen, waarin een bepaalde bewustwording mogelijk is. Degenen, die geroepen zijn, zullen met hun schijnbaar zig-zag lopen tussen geloof en activiteit, tussen werkzaamheden en onthoudingen, zij zijn juist degenen, die in hun voor de ogen der mensheid heen en weer geslingerd worden, het eigenaardige pad zoeken, dat tussen alle misvattingen door, voor hen voert naar een volle bewustwording en een intens leven.

Vandaag zijn zij misschien katholiek, maar dan ook met heel hun hart. Dan ontgroeien zij er aan en worden misschien Rozenkruiser. Maar ook dat zijn zij met geheel hun wezen, geheel hun hart. Dan slaan zij misschien weer om en tippen een ogenblik bij de theosofie aan. Daar gaan zij alweer verder, weer naar een nieuwe lering toe. Zo schieten zij door het leven, zig-zag, heen en weer. Vandaag misschien zijn zij Boeddhist, morgen streven zij weer in de leer van Tao. Maar hoe zij ook gaan: zij volgen steeds de leiding, die hen gegeven wordt. Zij zijn geroepen en volgen het pad, dat hen wordt gewezen. Daardoor verkrijgen zij de intensiteit van beleven, die ook in het gegeven citaat mede bedoeld zal worden, wanneer wordt gezegd, dat een goed leven belangrijker is dan een lang leven.

Het is de intensiteit, waarmee je in je leven ervaring vergaart, die uitmaakt hoe je later in een andere wereld zult staan tegenover het leven en jezelf. Het is de wijze, waarop je lering trekt uit het leven, die uit zal maken, of je misschien honderden keren terug zult moeten keren in de bekrompenheid van de stof, of vrijelijk zult kunnen gaan in de Lichte werelden. Werken zul je ook daar, want werken is deel van het leven der stof, zowel als der geest. Maar vrij zul je geestelijk daarin steeds weer zijn. Dit alles wordt beslist door de manier, waarop je leeft.

Daarom vind ik werkelijk, dat dit citaatje nog niet eens zo'n heel slecht onderwerpje was voor vandaag. Er wordt geen commentaar op mijn betoog gegeven, zoals ik zie. Voor andere vragen komt de "Vragenrubriek". Ik wens u dus een aangename pauze toe.

Goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond, vrienden.

Zuiver persoonlijke vragen worden niet beantwoord, andere vragen zover ons dit op het moment o.i. verantwoord mogelijk is. Wanneer de normale vragen gesteld zijn en dus geen gewone vragen meer voorhanden zijn, kan zo nodig nog een aanvulling op de prognose gevraagd worden, mits de punten, waarover men iets wil weten, nader omschreven worden.

Vraag: Een geest, die wel een ver doel heeft, dat ergens als een licht aan de einder schemert, maar nog niet in staat is zelfs maar de vormen, welke in het "Ik" behouden zijn, voor zichzelf te aanschouwen. Wat zijn dat voor vormen? Is "behouden" gebruikt als tegenstelling tot "verloren"? Of simpel als: vervat, inbegrepen?

Antwoord: Behouden is hier gebruikt als tegenstelling met verliezen. En wel omdat wij in onszelf altijd een reeks van vormen dragen, die leven in ons bewustzijn, maar niet zuiver en waar zijn. Deze gaan in de loop van onze bewustwording - afhankelijk van de sfeer die wij bereiken -

teloop. Achter al deze vervangbare en uiteindelijk verloren gaande beelden bestaan er echter ook werkelijkheidsbeelden in ons. Deze geven uitdrukking aan onze ware toestand. Een realisatie daarvan betekent gelijktijdig een overzien van ons eigen wezen en doel in relatie tot alle beleven, dat wij kennen, of veronderstellen. Juist daarom werd het doel als "een Licht, ver aan de einder" omschreven. Wij zien het Licht wel, maar beseffen nog niet, dat het reeds in onszelf leeft. Ons streven naar buiten toe maakt het onmogelijk de ware gestalte, de vorm die inherent is aan ons werkelijk en eeuwig bestaan te overzien en te beseffen. Daardoor kan men dus nog buiten zich streven.

Vraag: Mag ik dus spreken van vormen die onbewust in de geest behouden gebleven zijn?

Antwoord: Ja, onbewust in de geest behouden is onder meer het oerbeeld, dit wil zeggen de realisatie van het eigen scheppingsmoment. Om dit een vorm te noemen in de zin, waarin mensen over vorm spreken, is misschien wat boud. Een mens zou hier waarschijnlijk eerder spreken over een wit Licht, waarin een schakering van verschillende lichtsterkten. Desalniettemin is het een beeld, dat in iedereen leeft.

Een ander voorbeeld: de eerste werkelijke verstoffelijking van de geest moet gepaard gaan met een beseffen van de ethische en esoterische geaardheid der materiële wording. Hierdoor ontstond een bewustzijn, dat de geest, zelf een vluchtig niet stoffelijk element, bindt aan haar tegenpool, de vormzoekende stof. Dit heeft wel degelijk ook vorm, al is dit moeilijk te beschrijven. Ook dit beeld is in elke menselijke geest mede behouden.

Ik zal proberen dit nog aan te vullen. Ik houd er niet van om voor u in raadsels te spreken, want ik ben nooit een sfinx geweest.

Wanneer wij spreken over een vorm, die leeft in het "Ik", dan bedoelen wij daarmee een ontwikkelingswaarde, die krachtens de schepping beleefd moest worden. Zij werd bij de beleving gerealiseerd. Wanneer wij verder gaan met ons beleven, dan worden deze beelden vaak verwrongen en vervormd in ons. De ware gedaante, de werkelijke vorm blijft wel in ons aanwezig, maar ons bewustzijn schept daarom en soms ook daarvoor vergankelijke façades van halfbegrepen feiten en punten. U kunt een waarheid nemen en deze zozeer met woorden ombuigen, dat zij onwaar schijnt. Op dezelfde manier kan men een waarheid zozeer opsieren, dat zij een schijn van waarheid toont.

Op deze wijze kunnen wij in het wezen een tweetal soorten van vormen, gedaanten of hoe u het noemen wilt, onderscheiden. De ene vorm is vast. Zij is de uitdrukking van ons eigen wezen in een bepaalde fase en is onmiddellijk deel van de bewustzijns-eenheid, die wij eens zullen vormen. Vandaar dat hier het woord "behouden" voor deze waarden gebruikt werd.

Misvattingen, die bij een sfeer horen, omvormingen van waarheid door onvolledig begrip en zo noemen wij dan de vergankelijke of verloren gaande waarden binnen het "Ik". Deze laatsten zijn dus in tegenstelling tot de werkelijke vorm, die in ons leeft, niet of niet geheel waar. Kunt u dan misschien aan de hand van het voorbeeld misschien begrijpen, wat ik bedoelde?

Vraag: Kan ik misschien zeggen: archetype voor de vormen, die waar in het wezen behouden waren?

Antwoord: Ik zou het niet graag doen, omdat archetype, of oertype, uiteindelijk een uitdrukking is, die voor een bepaalde ontwikkelingsrichting gebruikt kan worden, maar niet voor de ontwikkeling van een geest die door een reeks van stoffelijke ontwikkelingen heen, die niet samenhangend hoeven te zijn, een bewustzijn omtrent haar eigen wezen verkrijgt. Wanneer wij stellen, dat elke fase van geestelijke bewustwording ergens in de stof haar evenbeeld kan vinden in een archetype, dan zou ik het wel met u eens kunnen zijn.

Vraag: Archetype als symbool?

Antwoord: Dat kan ik nog wel accepteren. Maar wij moeten heel erg voorzichtig zijn. Want wij hebben toevoorders en lezers, die zich zozeer verwarren in de betekenis van sommige woorden

en formules, vooral al door de zeer letterlijke interpretatie, die zij daaraan geven - dat uit een twijfelachtige formulering soms honderden problemen en vragen voort kunnen komen.

Vraag: Op blz. 241 (tekst van 14-12-56 Red.) staat, dat de geest begrip van de materie leert ter wille van de materiële uiting. Behoort dit niet te zijn: door of krachtens?

Antwoord: De materie realiseert al haar vormen door middel van de werkende geest. De geest kan op haar beurt niet tot een materialisatie komen van haar eigen wezen binnen de materie, voor zij een besef heeft van het wezen en de mogelijkheden der materie.

Wat meer is: de geest kan zich geen werkelijk bewustzijn verwerven zonder de materie. Zo dient de geest, waar zij volgens haar bewustzijn de vorming in de materie leidt, uiteindelijk de materie, die op haar beurt door een veelheid van vormervaring naar volmaaktheid toestreeft. De geest vindt haar volmaking juist door de veelheid der begrippen, die in haar samenvloeien. Wanneer hier dan ook het woord "ter wille" wordt gebruikt, is dit door de feiten wel degelijk gerechtvaardigd. Het leven van de geest in de materie dient niet alleen haarzelf, doch tevens de materie. Voor een mens lijkt dit misschien onlogisch. Maar er zijn nog vele andere vormen van geest, die in de materie leven. De vormen, die dus bewust de materie helpen in haar ontwikkeling, staan qua bewustzijn meestal hoger dan de mens. Opdat geen misvattingen ontstaan, kan ik hier wel meteen bescheiden bijvoegen: heel wat hoger dan ik ook, hoor.

Neem bv. maar eens de geestelijke kern van uw eigen wereld, de aarde. Die bevordert wel degelijk ook mede uw geestelijke bewustwording. Maar in de eerste plaats ligt haar taak toch in een stoffelijke vormgeving, in het ontwikkelen van stoffelijke mogelijkheden, waardoor de geaardheid der materie zelf verandert. Om dit nu uit te drukken in technische termen is voor mij betrekkelijk moeilijk, het beste zou ik het nog zo kunnen zeggen: dat de frequentie, waarmee de energie om zichzelf draait binnen de kleinste delen, verandert en verhoogd wordt. Zo kunnen de kleinste delen dan een transformatie ondergaan, waarbij zij van oorspronkelijke oermaterie met zeer beperkte mogelijkheden, komen tot een toestand, die een volledige verwerking van elk geestelijk geëist punt van vormgeving mogelijk maakt.

Wij nemen namelijk aan, dat de uiteindelijke eenvoud van geest en stof de realisatie zal zijn van het totaal Goddelijke. Op het ogenblik onderscheiden wij dan de materie als iets, dat onmiddellijk vanuit het Goddelijke gericht en gemanipuleerd kan worden, én de vrijelijk strevende geest. Wij onderscheiden dus niet een materie, door bepaalde krachten geleid en door andere krachten beleefd, maar zien de totaliteit der perfecte geest als volmaakte tegenstelling tot de volmaakte stof. Aannemende, dat deze beiden in zich de volmaakte uitdrukking van het tegendeel kunnen vinden, zullen zij komen tot een oplossing van alle activiteit en een terugkeer tot de absolute rusttoestand, waarin de ongeuite Godheid bestaat, Die in Zich het totaal van Zijn Schepping draagt met alle mogelijkheden daarvan. Nu hoop ik, dat ik in de korthed van mijn antwoord niet te onduidelijk ben geworden. Is dit het geval, dan kunt u verder vragen.

Reactie: Mag ik opmerken, dat het antwoord mij geheel heeft bevredigd.

Antwoord: Aan de waargenomen gedachten zou ik zeggen, dat zo hier en daar toch wel een zorgvuldig nalezen noodzakelijk zal zijn voor een beter begrip.

Vraag: Uw woorden brengen mij er toe nader te stellen, dat er vier rijken van bewustwording zijn, waarvan het eerste de stof, ten tweede het plantenrijk, ten derde het dierenrijk en ten vierde het mensenrijk. Wat u heeft gezegd, heeft dus betrekking op de bewustwording van de stof. Is dit juist?

Antwoord: U heeft dit goed begrepen, mits u aanneemt, dat er buiten de vier door u genoemde rijken een spiegeling - of tegenwereld - bestaat, waarbij geen materieel element aanwezig is, maar waar in plaats van het materieel groeien en zich ontwikkelen, een geestelijk zich bewust worden staat. Anders lopen wij vast. Want het bewustzijn, dat vandaag in een plant bestaat, kan zich morgen ontwikkelen tot het bewustzijn van een dier. Maar het is weer heel goed mogelijk, dat het volmaakte geestelijke beeld 'mens' zich stoffelijk uit in een volmaakte redactie van het wezen 'plant'.

Vraag: Dit past bij de stelling, dat de geest slaapt in de stof, droomt in de plant, ontwaakt in het dier en zich bewust kan worden in de mens.

Antwoord: Dit is aanvaardbaar vanuit een materieel standpunt. Maar u moet niet vergeten, dat wij dan met het stoffelijk tijdselement rekening houden en niet rekenen met het geestelijk bewustzijns-element. In plaats van de tijdservaring, die voor u de idee schept van slapen en dromen enz. komt geestelijk een "Ik-realisatie" in dode stof met een begrenzingsrealisatie in de plant, een handelingsrealisatie in het dier en een realisatie van de verhouding van het "Ik" tot wereld in de mens. Dus de geest maakt hiermede ook wel bepaalde trappen door. Een zeer interessant onderwerp. Daar kun je wel een paar dagen over blijven filosoferen.

Reactie: Ja, dit alles alleen omdat het woordje "ter wille" was gebruikt.

Antwoord: Ja. Maar geloven wij ook niet, dat in den beginne alleen het woord was? Wat is een woord? Kijk eens rond je in het heelal. Misschien zou het voor de mens verstandig zijn dit eens nader te overwegen. Want al hebben onze woorden dan ook niet de kracht en het geweld van dit eerste grote woord, deze eerste grote uiting, toch kan ook een woord van ons heel veel veroorzaken. Dat hebben wij zelfs nu weer gezien.

Vraag: In het O.D.V. nieuws staat onder 'Verwachting': "De geest des Lichts zal wederkeren. Ik zeg niet: "Jezus zal wederkeren". Toch is het waar: de Zoon des mensen zal wederkeren enz. Volgens mij is dit tegenstrijdig.

Antwoord: Heel eenvoudig. Er wordt door ons een onderscheid gemaakt tussen de mens Jezus, die het voertuig wordt voor de Christusgeest, en de Christusgeest zelf. In en door de Christusgeest is het, dat Jezus waarlijk de Zoon Gods en Zoon des mensen is. Wij nemen dan ook aan, dat bij de wederkeer de vormgeving en gestalte een andere zal zijn. Jezus, de vorm, het voertuig, zal dus niet wederkeren. Maar dezelfde Kracht, die in en uit Hem sprak, zal wederkeren. Naar ik meen, is dit nogal eenvoudig, vooral wanneer men rekening houdt met alles, wat wij over dit onderwerp reeds eerder hebben gezegd. De schijnbare tegenstelling is dus het gevolg van een poging om zeer kort en duidelijk te zeggen: het wezen zal hetzelfde zijn, de vorm zal een andere zijn.

Vraag: Heeft Shakespeare zijn werken zelf geschreven, of zijn het de werken van Bacon of Marlowe, die wij in het theater toejuichen?

Antwoord: Laten wij de oude Willy maar rustig Willy blijven noemen. Zeker is het, dat Shakespeare met Marlowe enige dramatische punten door genomen heeft, voordat deze eerste (laatste Red.) zo dramatisch aan zijn einde kwam. Ook andere gegevens doen ons wel eens denken aan een nauwe band tussen verschillende kunstenaars uit die tijd. Wanneer wij nu het werk van Shakespeare in zijn eigen tijd bezien, dan moeten wij aannemen, dat hier sprake is van iemand, die de ideeën van vele anderen samenvatte in voor die dagen zeer luchtige werken. Het is dan ook in de eerste plaats wel zijn gebruik van de taal, dat betekenis geeft aan zijn werken. Maar u weet hoe het gaat... Wanneer iemand bewonderd wordt en beroemd is, dan komen er altijd mensen, die in zijn prestaties veel meer ontdekken, dan er ooit in bedoeld was.

Ik ben ervan overtuigd, dat Shakespeare geen van de twee door u genoemde dichters was. Hij heeft zeker niet beseft, wat hij vooral in zijn sprookjesachtige figuren vaak aan kosmische denkbeelden heeft neergelegd. Als een dergelijk stuk als bv. Richard II, Hendrik VIII e.d. in deze dagen zou worden geschreven over Roosevelt of Eisenhower, dan zou u het beschouwen als een amusant maar tendentius stuk vol van politieke achtergronden. Ik geloof, dat wij dit ook over alle werken van Shakespeare kunnen zeggen.

Ik hoop, dat mijn antwoord voldoende is. Meer kan ik er niet van zeggen. Want wanneer u mij vraagt: hoe heeft de ware Shakespeare werkelijk geheten, dan moet ik eerlijk zeggen: dat weet ik ook precies niet. Alleen weet ik zeker, dat William Shakespeare niet de vadersnaam van de schrijver was.

Vraag: Heeft Socrates geleefd, of was hij een figuur verzonnen door Plato?

Antwoord: Indien Plato Socrates geschapen had, zou hij wel heel dom geweest zijn, want daarmee zou hij dan zijn grootste concurrent in de wereld geholpen hebben. Socrates was wel degelijk een bestaande filosoof.

Vraag: Hij was zeker een ingewijde?

Antwoord: Zeker, hij was een ingewijde, maar er waren in die tijd zoveel inwijdingen.

Vraag: Pythagoras?

Antwoord: Hij was niet direct een leerling van hem, maar wel iemand die zijn wetten, geschriften omtrent de benadering van problemen voor een groot gedeelte in zich had opgenomen. Indien wij zouden zeggen, dat hij een leerling van de Pythagorese school was, houdt dit in, dat hij na het doorlopen van de drie fasen zou zijn gekomen tot het direct mentaal contact met de leermeester. In dat geval zou hij zeker niet zijn eigen denkbeelden, maar die van de school hebben verkondigd.

Ik meen, dat ik dit mag ontkennen. Nemen wij aan, dat Socrates een bestaande persoon was, op de hoogte van vele stellingen der Pythagorese school, verder de eerste fasen van de Appulische school kende, daarnaast was ingewijd in de Dionysische geheimen en mysteriën, maar al deze waarden op een eigen wijze heeft geïnterpreteerd.

Vraag: Zou u een bewijs kunnen leveren, dat hetgeen vanavond wordt gezegd, werkelijk afkomstig is van een persoon, die niet op aarde leeft, en dat het niet komt uit het onderbewustzijn van het medium?

Antwoord: Wanneer het medium al deze dingen in zijn onderbewustzijn moet hebben, dan mag u uw pet voor hem wel afnemen. Maar een bewijs? Wat voor een bewijs wilt u hebben? Laten wij aannemen, dat ik vertel, wie ik ben en waar ik geleefd heb. Wanneer dat allemaal klopt, kunt u nog wel zeggen, dat het uit het onderbewustzijn van het medium komt. Moet ik misschien een paar tafels en stoelen rond laten zweven? De parapsychologen zullen u bewijzen, dat sommige personen dit onder zekere omstandigheden ook kunnen doen. Moet ik telepathie demonstreren? Ook dat kan door een mens volbracht worden. Wat is een bewijs? Vertelt u mij, wat een werkelijk bewijs is voor mijn bestaan - niet iets, wat u alleen als zodanig aannemen wilt - en ik zal kijken, of ik het werkelijk kan maken.

Reactie: U zou kunnen raden, welke vraag ik hier op dit papiertje heb staan.

Antwoord: Dat zouden wij bv. kunnen doen. Maar het zou geen bewijs zijn, want er zou dan worden gesproken van een telepathisch rapport tussen u en een medium met een tijdelijk sterk verhoogde bewustzijnsdrempel en vergrote sensitiviteit. Werkelijk bewijs is dit dus niet geldig. Het is lastig, wat u mij vroeg. Wij hebben daar natuurlijk zelf ook wel eens over nagedacht, maar een bewijs te geven, dat volgens de waarderingen van deze wereld onomstotelijk vaststaat, is praktisch onmogelijk. Een bewijs te geven, dat misschien door sommigen aanvaard wordt, maar door anderen ijverig bestreden kan worden, betekent alleen maar weer een nieuwe school van experimentenjagers in het leven roepen. Iets, waarvoor wij persoonlijk heel weinig voelen.

Reactie: Maar het zal toch in de toekomst door de wetenschap bewezen kunnen worden?

Antwoord: In de toekomst, inderdaad.

Reactie: Is het dan geen voldoende bewijs, dat het ons allen voldoet?

Antwoord: Persoonlijk kan het voor u een zeker bewijs betekenen. Maar de psycholoog zal daarop als antwoord geven: het feit, dat u dit als echt aanvaardt omdat het u voldoet, betekent, dat u in dit werk een bevestiging zoekt van waarden, die u hoog waardeert, maar die tot nu toe binnen u een onzekerheid vormen.

Reactie: Tot het wetenschappelijk bewezen kan worden, moeten wij het dus maar aannemen als een soort van geloofsbelijdenis?

Antwoord: Zo kunt u het stellen. Maar mag ik u erop wijzen, dat wij van u een dergelijk aanvaarden niet vorderen en nooit gevorderd hebben. Wij weten namelijk dat u voor uzelf ter enigerlei tijd in of na dit leven de persoonlijke overtuiging toch gewint. Het is dus niet zo belangrijk - algemeen gesproken - dat u die verkrijgt. De bedoeling is bij ons niet u te overtuigen, dat er een leven in het hiernamaals bestaat, dat gelijktijdig een persoonlijk voortbestaan betekent op de wijze, die door ons werd geschetst. Wij trachten u op de eerste plaats een reeks van beschouwingen voor te zetten, waardoor uw denken op een bepaalde manier wordt geschoold.

Wanneer ik de resultaten zo bezie, dan slagen wij daarin meestal heel aardig, ook al zal niet een ieder dit bij zichzelf zo gemakkelijk opmerken. Wij in de geest - en dit kunt u dan zo aanvaarden of wijten aan iets anders, bv. het onderbewustzijn - zien de gedachten als het meest belangrijke. Wanneer wij dus een bepaalde wijze van denken kunnen bevorderen, doen wij daarmee o.i. veel voor de mensheid en voor het toekomstige peil van de geestelijke wereld. Daarom doen wij dit werk.

Vraag: Wat is die wijze van denken? De kenniskritiek?

Antwoord: In de eerste plaats. Door u de spiegel van onze meningen voor te houden, zult u ongetwijfeld uw eigen gedachten scherper en nauwkeuriger omschreven erkennen. Dit is een groot voordeel. In de tweede plaats kunnen wij, juist door het kritisch beschouwen van vele waarden - wat wij vaak doen - bij u een zekere kritiek wekken t.o.v. uw eigen gevestigde denkbeelden.

De stellingen, die wij verkondigen - en die voor u veelal niet direct aanvaardbaar zullen zijn - betekenen een uitdaging aan het bewustzijn, zo u uw eigen denken en streven in deze richting althans serieus neemt. Zo zult u dus komen tot een zelfrealisatie een zelfonderzoek. U ziet dus, dat er voor ons punten zijn, die het brengen van dit soort werk belangrijker maken dan een bewijsvoering, die - zoals wij weten - uiteindelijk ten hoogste ons werk meer zou bemoeilijken. Op het ogenblik, dat ik u onomstotelijk bewijs, wie en wat ik ben, strijdt dit bewijs met kerkelijke opvattingen en ben ik dus kerkelijk helemaal in de ban. Dan ben ik misschien een wetenschappelijk wonderbeest, een geestelijk kalf met zeven poten en vijf staarten. Ik ben alles behalve iemand naar wie men luistert om hetgeen hij zegt en niet alleen om hetgeen hij is. Dat laatste is zeker niet ons doel. Wij hebben graag, dat u luistert om hetgeen wij u brengen.

Vraag: Maar het één impliceert het andere.

Antwoord: Dat is volgens mij niet altijd zeker. Wel impliceert de belangstelling in hetgeen wij zeggen een belangstelling in hetgeen wij zijn. Dat is waar. Maar ik geloof niet, dat het omgekeerd het geval is, zodat m.i. het tweede geen criterium voor het eerste mag of kan vormen. Zou dat het geval zijn, dan is er tevens sprake van een zodanig bevooroordeeld zijn, dat van een werkelijk verwerken van onze mededelingen in een mens slechts uitermate beperkt sprake kan zijn.

Vraag: Maar u kunt zeggen, wát u zegt, doordat u bent, wát u is.

Antwoord: Inderdaad. Laat dan wat ik zeg een bewijs zijn voor wat ik ben. Maar ik zeg nogmaals: zelfs indien ik zou zijn - ik zeg dus van tevoren nog eens nadrukkelijk dat ik het zeker niet ben volgens mijn eigen weten en bewustzijn - een deel van het onderbewustzijn van het medium, zou dan hetgeen er wordt gebracht minder de moeite waard zijn? Neen? Zou de inhoud daarvan dan minder rijk of belangrijk worden? Neen?

Reactie: Dat weet ik niet. Want ik weet niet, of het medium in staat zou zijn te geven, wat u geeft.

Antwoord: Dat is een vraag, die - gaande over de periode, dat wij met dit medium gewerkt hebben - volgens de logica zeker met "neen" beantwoord zou moeten worden. Want aannemen, dat dit het onderbewustzijn van het medium is, zou er in dat onderbewustzijn een rijkelijke universele en vaak diepgaande kennis aanwezig moeten zijn van zeer veel verschillende interessegebieden.

Reactie: Dat is een kwestie van ontwikkeling.

Antwoord: Ben ik met u eens. Maar wanneer wij aannemen, dat het in het onderbewustzijn ligt, dan moeten wij daarbij toch altijd onthouden, dat er een bron voor moet zijn. Waar ligt deze bron dan? Die zou dan moeten liggen in een op enigerlei wijze opnemen van deze stellingen en feiten. Eén persoon zou dan wel buitengewoon veel verschillende en diepgaande waarden moeten hebben gelezen, aangehoord, of op andere wijze opgenomen, zodat hij in staat zou zijn om dit alles uit het onderbewustzijn weer te kunnen geven. Naar ik meen zou u wel kunnen controleren, dat hiervan geen sprake is. Zou een dergelijke capaciteit onderbewust aanwezig zijn, dan zou er sprake moeten zijn van een verstandelijke genialiteit. Deze zou dan toch uiteindelijk - ook al is dat maar op een van de vele gebieden - naar voren moeten komen. Bij het

aannemen, dat er sprake is van het onderbewustzijn, komen er dus tenminste evenvele vraagwaardige punten naar voren als bij de stelling, dat wij als andere, geestelijke identiteiten door een medium spreken. Het ligt er dus maar aan, wat je wilt aannemen. Als je bang bent voor het bestaan van geesten, dan neem je natuurlijk elke andere uitleg liever, zelfs al is die nog zo verwrongen.

Vraag: Is het onderbewustzijn iets, dat alleen maar inhouden bevat, verkregen in deze bestaansvorm? Of zijn invloeden door reïncarnatie overerfelijk? Indien het eerste het geval is, dan wordt onze vraag: is het mogelijk, dat het medium in zijn omstandigheden een dergelijke diepgaande kennis kan hebben overwogen?

Antwoord: Zo gesteld is het helemaal erg. Want om ons werk te kunnen ontkennen, moet je dan het persoonlijk voortbestaan aannemen, wat wij hier in werk en wezen toch mede demonstren.

Op één punt kan ik u wel geruststellen. Overerfelijk door incarnaties is wel het verkregen bewustzijn. Mogelijkerwijze ook een reeks van capaciteiten. Maar van een feitelijke kennis, die door verschillende incarnaties heen geestelijk overgeërfd wordt, is in de praktijk geen sprake. Gebeurt het eens, dan is het zo incidenteel - dus voor zo kleine brokstukken van een geheel weten - dat deze ten opzichte van een algehele kennis wel genegeerd kunnen worden. Wel kunnen deze kleine brokstukken een stimulans zijn voor de uitbreiding van kennis in een bepaalde richting in de nieuwe bestaansvorm, maar verder gaat dat niet.

Reactie: Hiermede heeft u dan toch uiteindelijk een antwoord op deze vraag gegeven.

Antwoord: Voor degenen, die dit willen aanvaarden misschien, voor anderen niet.

Vraag: Berusten de verhalen van Koning Arthur en de Ridders van de Ronde Tafel op historische gegevens?

Antwoord: De Koning Arthur-cyclus is een reeks van bewerkingen door minstrelen en barden van veel oudere overleveringen. Wanneer u zich de moeite getroost om de tochten van de Graalridders te vergelijken met de oud Keltische mythen en sagen, dan zult u daarin heel veel overeenkomsten vinden. Het is dan ook wel duidelijk, dat hier geen sprake is van zuiver historische gegevens. Dit in de zin, dat hun leven en de verhaalde gebeurtenissen tenminste enigszins op werkelijkheid zou kunnen berusten. Indien wij nagaan welke eigenschappen worden toegekend aan de figuren in deze reeks van verhalen bijeengebracht, dan zouden wij het volgende wel aan kunnen nemen:

In de eerste plaats, dat deze Ronde Tafel - die niet alleen in het verhaal voorkomt, maar qua vorm historisch wel juist is - werkelijk wel heeft bestaan. Men gebruikte dit soort tafels bij feestgelagen. De nar kon dan in het midden staan en daar zijn potsen maken voor een uitgelezen gezelschap. De figuur van Arthur zal dan wel geen vorst zijn geweest in onze betekenis van het woord. Eerder een klein vorstje in een klein staatje. Zo'n vorstje met enige gaven kon inderdaad wel in staat worden geacht aan zijn tafel voortdurend aardige verhalen te doen vertellen, hierdoor werd een aanvaardbaar raam voor een reeks van vertelling geschapen. Deze figuur heeft men toen tot brandpunt gemaakt van een reeks oudere overleveringen, die - binnen dit kader gebracht - voor de toehoorder veel belangwekkender werden. In een riddertijd, hadden de oude overleveringen en legenden betrekkelijk weinig waarde, tenzij zó omgezet, dat de toehoorders zich met de figuren daarvan konden vereenzelvigen. Dat is dan ook gebeurd.

Zoeken wij naar de bron, dan vinden wij bv. de Graalgedachte in een enigszins gewijzigde vorm terug in de vroeg Keltische dagen. Buiten de aardse kennis om kunnen wij de mythe zelfs terug voeren tot de geschiedenis van de wit-magische Broederschap, die in Atlantis heeft bestaan. In feite is hier sprake van een variant op de "steen der wijzen", cycli, die wij ook elders kunnen vinden. Verder is het interessant na te gaan, dat al deze, op zich dus verschillende verhalen allen bepaalde eigenschapsfiguren vertonen. Wij zien bijvoorbeeld dat gelijksoortige persoonlijkheden ook voorkomen in de meer noordelijke godensagen en mythen. Zelfs bij de Germanen vinden wij Godenverhalen, die - mits wij ze overzetten in een riddertijd - doen denken aan deze Arthurvertellingen. Ik zou zo dus aan willen nemen, dat de Koning Arthurcyclus een samenstel

van vertellingen is, waarbij oude waarheden mede werden verwerkt, zodat de oorsprong van het thema teruggaat tot de eerste menselijke beschavingen.

Ik meen dit zoveel zekerder te kunnen zeggen, daar wij ook in geheel andere verhalen gelijksoortige wonderen, figuren en gebeurtenissen aantreffen. In de Merlin uit de Koning Arthursagen herkennen wij een figuur, die met kleine varianten als bv. geslacht, in praktisch elke volksoverlevering voorkomt. Wat meer is: het wonderdadig zwaard, dat Merlin aan Arthur verschaft, zijn tegenpool is de koningin-tovenares, vinden wij haast net zo in Indische en Chinese sagen weer. Het is dus aannemelijk, dat steeds weer een vertaling van bepaalde gebeurtenissen heeft plaats gevonden in het idioom van eigen land en tijd, waardoor de oorsprong op den duur niet meer kenbaar is.

De Vlaamse schilders hebben dit bv. gedaan bij hun weergave van Jezus' geboorte en leven. Zo heeft men dus in de bedoelde reeks verhalen vele oude overleveringen en verhalen samengebracht in een nieuwe en voor mij nog wel zeer aantrekkelijke vorm.

Vraag: Kunt u iets zeggen over een wensloos mens?

Antwoord: Een wensloos mens is een zeer gelukkig mens, wanneer de wenseloosheid niet voortkomt uit een niet geïnteresseerd zijn aan het leven. Indien iemand leert niet te wensen, omdat de ogenblikkelijke daden en impulsen voor die mens voldoende zijn, dan vindt deze mens vrede door de intensiteit, waarmee hij in het heden leeft. Elk wensen is een verzet tegen het heden, een pogen een doel van het bewustzijn naar toekomst of verleden te transponeren. Hierbij laat de intensiteit van de belevingen in het 'nu' dus na.

Vraag: Wat zijn sferen? S.v.p. eenvoudig uitleggen.

Antwoord: Hoe intenser het beleven, hoe groter het bewustzijn. Hoe groter het bewustzijn, hoe duidelijker het inzicht. Voorbeeld: een film. Wanneer ik hetzelfde beeld eerst klein projecteer, dan overziet u wel het geheel, maar ziet geen details. Hoe groter de projectie, hoe duidelijker elk detail kenbaar wordt, hoe vollediger de inhoud der realisatie. Neem nu eens aan, dat ik ook het door de camera gevangen beeld kan vergroten, naarmate ik het doek vergroot. Dan volgt hieruit: hoe groter mijn doek, hoe groter het deel van het al, dat ik kan projecteren en overzien. Bij een gelijkblijvende scherppte van details kan ik dus op het grotere doek veel meer overzien. Nu is een klein doek, dat dus maar weinig kan omvatten met voldoende duidelijkheid, een lagere sfeer. Elk groter doek een hogere sfeer. In een hogere sfeer kan dus meer, bij gelijkblijvende scherppte, van ervaren worden beleefd en waargenomen. Indien gewenst kunnen details, die in een lagere sfeer niet zichtbaar zijn, zichtbaar worden gemaakt in een hogere sfeer en zo het wezen der dingen scherper en beter worden verwerkt. Elke hogere sfeer is dus een bewustzijnstoestand, die weliswaar de vorige sferen insluit, maar daarnaast zoveel nieuwe gebieden bevat en omvat, dat een geheel nieuwe waardering van het bestaan plaats vindt.

Geen vragen meer? Ook niet voor de prognose? Dat is een teken, dat u ofwel zo bang bent naar de toekomst te vragen, dat u het maar niet doet, dan wel dat u zich er zo weinig voor interesseert, dat u het maar liever laat rusten. Is dat laatste het geval, dan leeft u intens genoeg in het heden. En dat laatste is wel het belangrijkste.

Vraag: Beschrijft u eens sfeer na sfeer?

Antwoord: Dat wordt erg moeilijk. Laten wij het maar eens zo doen. U stelt zich voor, dat u gewoon een tweede aarde ziet. Dan ziet u in een volgende sfeer niet alleen de buitenkant van de mensen, maar ook de binnenkant. Niet alleen de grond, waarover u loopt, maar ook alles, wat er onder ligt, onverschillig of dat een restant van een sauriër is, of een oliebron, waarmee je in je oude wereld steenrijk geworden zou zijn.

In een volgende sfeer zie je dan niet alleen buiten en binnenkant van de dingen, maar ook de bewustzijnstoestanden en hun uitdrukking, bv. als gedachte. U zult wel begrijpen, dat u in een dergelijke toestand de wereld niet meer zult kunnen zien, zoals u die op het ogenblik ziet, ook al is zij verder nog precies hetzelfde. De waarderingen worden geheel anders. Je ziet bv. een buitengewoon aantrekkelijk heer, of een zeer goed gestoffeerde dame rondlopen. Kijk je nu alleen naar de buitenkant dan maakt dat indruk. Kijk je ook naar de binnenkant en ontdekt u bij de een een afwijking van het geraamte en bij de andere een longkwaal dan is er veel van het mooie weg. Dan maakt het uiterlijk al heel wat minder indruk. Maar nu zie je bovendien nog, dat

de een helemaal geen gedachten heeft en de ander heel wat verder denkt dan de buitenkant zo deed vermoeden, dan schrijf je die ene helemaal af. Er zitten geen gedachten meer in. Voor u is die persoon leeg. Onbelangrijk, evenals een lege notendop.

Bij de ander is de inhoud bepalend. De gedachten dus. De buitenkant mag dan aardig zijn, maar dat neem je hoogstens als een toegift op de koop toe. Zo verandert dus steeds je waardering voor alles. Dat is heus het beste beeld, dat ik u kan geven van sferen.

Ik kan u wel gaan vertellen: de één zie je zus en de ander zo, maar dan wordt het feitelijk een soort van sprookjes vertellen. Want ik kan het toch nooit precies vertellen, zoals u het zult beleven en later zult zien. Dat is het enige, wat voor u belangrijk is.

Vraag: In de wetenschap bv. de meetkunde, kunnen wij alles steentje na steentje opbouwen. Van oorzaak tot gevolg kunnen wij alles steeds weer nagaan. Is het nu mogelijk alles wat u zegt, op dezelfde koele logische weg te beredeneren als bij de wetenschap?

Antwoord: Datgene, wat wij zeggen, is op aarde niet na te gaan op dezelfde logische en koele wijze van de wetenschap. Zelfs meet- en wiskunde zijn gebaseerd op een reeks van aangenomen stellingen, die niet redelijk bewijsbaar zijn dan ten hoogste door waarneming, dus beperkt weten of schijn. De beperktheid van de waarneming is de oorzaak voor een mogelijke twijfel voor de juistheid van de stelling. Hoeveel te meer moet dit dan niet het geval zijn bij een beredenering van feiten, die zich voor het grootste gedeelte onttrekken aan het voor de wereld der mensen direct waarneembare, zodat de interpretatie nog veel meer op de voorgrond komt. Een vastleggen van feiten, zij het dan onbewijsbare feiten in aanvaarde stellingen, is dan nog moeilijker, zo niet onmogelijk geworden. Een dergelijke opbouw wordt filosofie. Hierbij kan dan worden gezegd, dat zij grote reeksen van aanneembare feiten op logische wijze op kan bouwen, mits men de grondstellingen als aanvaardbaar accepteert. Is dit laatste niet het geval, dan heeft men geen houvast, omdat geen enkele zintuigelijke waarneming de grondstellingen voldoende kan steunen. Hier ligt de moeilijkheid, wanneer een gebied het meer dan redelijke omvat, kan men nooit verwachten het redelijk voldoende te kunnen benaderen om tot een redelijk en nuchter aanvaarden daarvan te komen. Want al het meer dan redelijke zal volgens de rede onredelijk lijken.

Vraag: U spreekt van rede als verstand. Maar er is nog een ander begrip van rede: dat wat het verstand te boven gaat. Een bovenzinnelijk verstand.

Antwoord: Hoe noemt men dat dan binnen de stoffelijke norm?

Reactie: Dat kan niet.

Antwoord: Juist. Dus als wij spreken vanuit een wetenschappelijk standpunt over rede en redelijkheid, dan moeten wij daar volgens de stoffelijke waarderingen wel mee bedoelen: verstandelijk en feitelijk benaderbaar.

Vraag: Maar een tweeledige interpretatie van het woord rede is mogelijk.

Antwoord: Inderdaad. Tenminste, wanneer het onderwerp de mogelijkheid laat tot een tweeledige interpretatie. Uitgaande van het stoffelijke begrip "wetenschap" meende ik, dat dit hier niet mogelijk was.

Vraag: Daar kan ik niet tegen op. Ik ben maar een gewoon mens.

Antwoord: Ah. Als wij gewoon moeten zijn aan normaal, dus gemiddeld, dan kunnen wij wel zeggen, dat elke mens zweeft tussen het a-normale en het abnormale. Want de norm, die men als gewoon accepteert, zal, omdat zij voor zovele gelijkelijk toepasselijk is, in geen der mensen zo en feitelijk geheel kunnen bestaan. Maar laten wij dit woordenspel staken.

Ik geef het woord over aan de laatste spreker, vrienden. Ik voor mij dank u voor de werkelijk gezellige gedachtenwisseling.

Goedenavond.

Het "Schone Woord" is bij gebrek aan ruimte vervallen.